

5. Селіванова О. О. Когнітивні аспекти просторових і часових відношень у сучасній українській мові. Українська мова. Київ : Інститут української мови НАН України, 2018. № 2. С. 30–44. URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/en/>
6. Dickens C. A Christmas Carol. London : Chapman & Hall, 1843. 166 p.

Марія Голинська,
студентка
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка;
науковий керівник – кандидат філологічних наук,
доцент Тетяна Скуратко

ОБРАЗ ВОЇНА-ГЕРОЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ВІЙНИ

Жорстока новочасна російсько-українська війна змушує кожного українця задуматися над цінностями життя, бо «життя тепер не безкоштовне, За нього треба платити – і багато. Це не коротка війна, яка тимчасово змінила нашу рутину, але скоро, мовляв, все буде як раніше. Це нові часи, які почалися і невідомо коли закінчаться, та чи закінчаться взагалі. Ці часи мають свої правила і закони...» [3, с. 36]. Прикро, що навіть українські діти сьогодні усвідомлюють усю гіркоту нашого часу, бо «таким є головне правило нової математики існування. Щоб хтось жив, хтось інший повинен це життя захищати. Лінія фронту і військові на ній – це єдине, що відділяє нас від жахливої смерті» [3, с. 36]. Українці розуміють, що боротьба за право бути точиться так довго (з 2014 року) лише завдяки хоробрості наших воїнів-героїв. «Збирачі чужих земель» (Б. Гуменюк) зазіхають не лише на нашу територію, а й на нашу духовність, на нас самих, тому сьогочасна війна є великою боротьбою за ціннісні орієнтири цілої нації, яка вистоїть, бо має Шевченків заповіт: «І вражою злою кров'ю / Волю окропіте», бо має Кобзареве: «Обніміться ж, брати мої...», бо нуртує у нас Франковий «дух, що тіло рве до бою...», бо промовляє Лесине «о, не журися за тіло...», бо «Любов рие окопи, і живе в них, / і гризе у них лід із розрізаної пляшки, / коли хоче пити у мінус двадцять. / Любов виходить на бойові чергування, / піднімається на позиції / з

грижами, з температурами, із простатитами, / із контузіями, з астмами і алергіями, / з високою імовірністю / не повернутися, / з думками про когось / найважливішого. / Все зносить, вірить у все, / сподівається всього, все терпить!» [3, с. 101]. І ми непереможні, бо заревли «в Україні вольнії гармати» і піднявся і батько, і син «за честь, славу, за братерство, за волю України» (Т. Шевченко). Найбільшою гордістю цілої нації сьогодні є наші захисники, наші Герої. Саме тому образ воїна-героя став наскрізним у сучасній українській літературі війни. «Сучасний художньо-науковий дискурс успадкував традиційний погляд на зображення українського звитяжця – дружинника-богатиря, козака-лицаря, повстанця-патріота, борця за незалежність, супергероя-кіборга – позитивного персонажа, якого вважали зразком хоробрості, доблесті, жертвовної любові до Батьківщини, добропорядності, честі, розсудливості тощо» [6, с. 196]. Вважаємо, що сучасний український воїн став символом незламності цілої нації, бо він «не веде нападницької війни, а стоїть на сторожі рідної землі, що додає йому моральної сили і віри в перемогу, адже він на боці Добра. Саме тому сьогочасні українські діти, більшість з яких народилися уже в час війни (від 2014 року), – це діти нового покоління, діти батьків-патріотів, діти війни, які проводжають на фронт батька, які донатять на ЗСУ, які люблять усе своє, рідне, які щиро, голосно і велично співають: «А ми нашу Україну тай розвеселимо!», які навколішки зустрічають полеглих Героїв, які вірять у нашу Перемогу, бо українські захисники стали для них новими Супергероями» [6, с. 196].

Образ українського воїна-героя є наскрізним у творчості перш за все митів-воїнів (Гліб Бабіч, Павло Вишебаба, Борис Гуменюк, Артур Дронь, Віталій Запека, Максим Кривцов, Петро Мага, Юрій Матевощук, Михайло Микусь, Валерій Пузік, Юрій Руф, Артем Чапай, Ілля Чернілевський тощо), завдяки яким у сучасній українській літературі війни виокремився новий пласт – комбатантська література.

Новітнім обов'язком, на наш погляд, усіх українців в тилу є популяризувати сучасну українську літературу війни загалом і творчість

митців-комбатантів зокрема. У цьому контексті велику місію покладено на наших педагогів, вихователів, науковців. Переконані, що в сьогочасних умовах в освітньому процесі ключова роль повинна відводитися національно-патріотичному вихованню підростаючого покоління, яке «мусить стати засобом відродження національної культури, припинення сепаратизму, стимулом пробудження таких моральних якостей як совість, людяність, почуття власної гідності; засобом самоорганізації, особистісної відповідальності; гарантом громадянського миру і злагоди в суспільстві. Головною тенденцією патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації» [1, с. 22], адже «в основу системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді в першу чергу потрібно вкладати ідеї зміцнення української державності, формування патріотизму, позитивного ставлення до захисників і захисниць України, утвердження національних цінностей» [7, с. 88]. У цьому контексті, на наше переконання, надзвичайно важливо сформуванню в уяві дітей та молоді позитивний образ воїна-героя новочасної російсько-української війни. Зауважимо, що вагому роль у реалізації цієї місії сьогодні відіграють освітні волонтерські організації, наприклад, освітній волонтерський проект «Патріотичні й небайдужі» [5]. Важливе значення при формуванні позитивного образу воїна-героя нашого часу відводиться пам'ятувальній літературі (книги Марії Вітишин «Мій син – кіборг» [2] та Лесі Орляк «Ти зробив усе, що зміг» [4]).

Отже, образ воїна-героя новочасної російсько-української війни є наскрізним у сучасній українській літературі війни, адже він є зразком доблесті, честі, добropорядності, чесності, сміливості, хоробрості, розсудливості, а основне – яскравим прикладом дієвої любові до Батьківщини.

Список використаної літератури

1. Бех І. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Київ, 2014. 29 с.
2. Вітишин М. Мій син – кіборг. Тернопіль: Джура, 2022. 96 с.
3. Дронь А. Гемінгвей нічого не знає [Текст]: коротка проза Львів:

Видавництво Старого Лева, 2025. 168 с.

4. Орляк Л. Ти зробив усе, що зміг. Художньо-документальна повість. Тернопіль: Джура, 2017. 88 с.

5. Патріотичні й небайдужі. Офіційна сторінка. URL : <https://www.facebook.com/profile.php?id=61555874657142>

6. Сеньовська Н., Скуратко Т., Голинська М. Образ воїна-героя російсько-української війни в сучасному художньому дискурсі. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 3 (214) Т. 1. Кропивницький: Видавничий дім «Гельветика», 2025. С. 195–205. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/866/825>

7. Сеньовська Н., Скуратко Т. Освітній волонтерський проєкт «Україні потрібен кожен»: патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану. Сучасна освіта в глобальному і національному вимірах: виклики, загрози, ефективні рішення : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (з міжнародною участю) (м. Тернопіль, 17 жовтня 2024 р.) / упоряд.: Г. М. Мешко, І. М. Шульга. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 88–92. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/34177>

Анастасія Григорчук,

магістр,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

науковий керівник – кандидат філологічних наук,

доцент Ірина Бабій

БЕЗОСОБОВІ РЕЧЕННЯ У ПРОЗІ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

В останні десятиліття розвиток сучасної синтаксичної теорії характеризується наявністю різних наукових напрямів та підходів до аналізу синтаксичних одиниць і явищ. Вагомим здобутком сучасного синтаксису є теоретичні праці таких відомих дослідників, як: І. Слинько, Н. Гуйванюк, М. Кобилянська, К. Городенська, К. Шульжук, А. Загнітко, І. Вихованець, Р.